

Інтерв'ю з о. Ігорем Шведам

Жертовність є важливою чеснотою, бо демонструє, наскільки людина живе за Божим законом, наскільки готова допомагати ближньому, жертвувати собою. Іншими словами, жертовність є одним з виявів любові християнина до Бога і ближнього. Та чи розуміють сьогодні християни суть жертви, особливо матеріальної? Якими мотивами керуються складаючи пожертву? Чи слід чекати якоїсь «вигоди» від складеної жертви? Про це ми вирішили запитати о. Ігоря Шведа, заступника директора БФ «Карітас» СДЄ УГКЦ, який в силу своїх обов'язків неодноразово досвідчував справжню жертовність християнина та знає, як вона переображує життя і жертводавця, і потребуючого.

1. Отче Ігоре, у виконанні свого служіння Ви організовували соціальні заходи та програми, мали нагоду спілкуватися з жертводавцями. Людям, котрі не мають дотичності до таких справ, буде надзвичайно цікаво дізнатись Ваше бачення того, що таке «пожертва», як її слід розуміти у контексті християнства, а найголовніше – у контексті вчення Христа.

На перший погляд, жертва у контексті християнства чи навіть іншої релігії асоціюється з матеріальними жертвами на утримання храму, церковного причту, на соціальні потреби громади або на потреби навчання катехизму, евангелізації, місії тощо. На жаль, мало людей звертає увагу на духовну цінність складання жертв, а власне у цьому суть жертви у контексті християнства. Ісус у розповіді про вдовину лепту підкреслює, що Богові залежить не так на жертвах (їх кількості), як на жертводавцях (їх серці). Те, як людина жертвує, показує, наскільки живою є її віра і у великій мірі свідчить про її

духовну зрілість. Йдеться про пожертви не тільки матеріальних благ, але і свого часу, таланту і т. д.

2. Отче, чи існує різниця між пожертвою у Церкві та пожертвою у будь-якій іншій установі чи інституції?

У якійсь мірі так, хоча щиро зроблена добра справа – це завжди благородно і ніколи не пропаде безслідно. Але для людей віруючих пожертва – це не просто філантропія чи солідарність з потребуючими, це добро на славу Божу, щоб інші «бачачи ваші добрі вчинки, прославляли Отця вашого, що на Небі», – як читаємо у Євангелиста Матея. (Мт 5, 6) Якщо йдеться про пожертви на утримання Церкви, то це має, як ми вже згадували, духовний і релігійний характер. Йдеться про активну участь у поширенні проповіді Ісуса в сучасному світі.

3. Які стосунки мають панувати між жертводавцем та тим, хто його заохочує до пожертви – посередником?

Якщо говорити в християнському контексті, то відповідь очевидна. Ісус Христос є тим, хто заохочує нас до жертвувань. Христос каже: «Дайте, то й вам дасться: міру добру, натоптану, потрясену, переповнену дадуть вам» (Лк 6, 38) Апостол Павло називає Ісуса посередником, щоправда в іншому контексті, а в контексті поставленого питання термін «посередник» не зовсім доречний. Звичайно, що є люди, які допомагають, щоб жертва дійшла від жертводавця до потребуючого чи шукають жертводавців або потребуючих, проте все-таки важливим, у першу чергу, є той, хто жертвує і його благий намір.

4. Отче, чи потрібно зберігати в таємниці осіб, які склали пожертву, і те, що вони дали?

Це залежить від волі тих, хто жертвує. У Новому Завіті читаємо, що Ісус заохочує, щоби уважати і не «трубіти» перед собою, уважати, щоби не хвалили люди (пор. Мт 6, 1-4)... Є багато людей, які складають великі пожертви і керуються цим євангельським принципом. Хоча оголошення про пожертви може бути добрим свідченням для інших, заохотою для них. Це позитивний фактор. Важливо, щоб даючи, ми не думали про те, аби нам належно подякували, аби найбільше людей про це знало.

5. Чи слід враховувати особливості суспільного авторитету та репутацію своїх жертводавців? Чи можна приймати «жертву» від людей, котрі задіяні у «непрозорих» секторах економіки та бізнесу?

Хто може знати, чи чесно зароблена гривня або ти-сяча гривень, кинуті у скарбонку? Це справа сумління жертводавця. Ніхто на сто відсотків не може твердити, що саме ці гроші є «нечисті». Але якщо явно, на показ дається пожертва, ще й з вимогою публічної подяки, то виникає питання: наскільки це пожертва. Може, це різновид операції «купи-продай»? Якщо це ще й стає причиною спотикання для вірних, то, можливо, варто запропонувати жертводавцю, якщо він бажає скласти пожертву, зробити це так, аби навіть настоятель не знав, від кого це.

6. Чи буває таке, отче, що потрібно відмовитись від пожертви, навіть якщо ініціатива походить «ззовні», від людей? Чому? Як правильно це зробити?

Хто я, щоб вирішувати, чи дар є приємний Богові? Знову ж таки, у подібних випадках варто заохочувати, щоб пожертви кидалися анонімно у скриньку. Бог бачить серце, ми ж дуже часто – лише факт.

7. А які наслідки (зобов'язання) несе з собою прийнята пожертва?

Якщо це пожертва на конкретну ціль, то її треба використати згідно з волею жертводавця. Хоча бувають випадки, коли треба «взяти від Петра і дати Павлу», тобто використати на більш потрібну, оправдану ціль. Особливо, коли йдеться про життя людини. Хоча цим не варто зловживати, бо може виникнути підозра у прозорості розподілу пожертв та сумлінності у виконанні волі жертводавця.

8. А як стосовно «прав» жертводавців, які вони?

Жертводавець має право просити звіт за викорис-тані кошти. Якщо бажає, то має право

на анонімність. Але я б не говорив у контексті прав і обов'язків, бо це надто «юридизує» цю сферу. Мова йде про сферу милосердя, а де серце – там закономірності юридичної сфери обмежені.

9. Чи пожертва відкриває якісь нові привілеї для того, хто її здійснив?

Якщо жертва зроблена щиро, то відкриває серце жертводавця на наступну, більш щедрі пожертву. Це великий привілей! Якщо говорити чисто по-людськи, мовою «світу цього», то, думаю, ні. Усвідомити, що тиможеш давати, а не лише брати, – це вже великий привілей. Адже є й ті, хто має багато, але не готовий давати – такі люди справді бідні. Тому усвідомлення важливості бути щедрим – це вже привілей.

10. Насамкінець скажіть, будь ласка, які тенденції панують у сучасному українському суспільстві: чи бояться складати люди пожертви, чи існує кредит довіри до Церкви, яка просить про допомогу для інших, чи навпаки?

На загал, існує проблема в розумінні суті пожертви. Як ми вже говорили, це питання не стільки матеріальне, скільки духовне. Люди не так бояться чи не довіряють, як не усвідомлюють чи не вірять у взаємозв'язок того, що отримуємо і що віддаємо. Декілька глибоко віруючих малих підприємців у Дрогобичі і не тільки свідчили про позитивні зміни у їх бізнесі після змін у свідомості щодо того, як і скільки вони жертвувати.

Щоправда, маємо ще й іншу тенденцію – є люди, які дають безвідповідально, особливо на вулиці. Не йдеться про великі пожертви, але варто бути духовно і емоційно зрілими, щоб не сприяти різного роду зловживанням у цій площині. Якщо не впевнені, то краще звертатися до перевірених благодійних установ.

Думаю, що у Церкві варто більше говорити на цю тему. Не зосереджуватися лише на потребах і проханнях про пожертву, що часто відштовхує, а формувати особисту зрілість та готовність до живого свідчення віри через жертвність. Це довгий процес, але свого часу він дасть результат.

«Як людина жертвує, показує, наскільки живою є її віра»: [інтерв'ю з о. І. Шведом / записав А. Козар] // СЛОВО №3 (67), вересень-листопад 2016